

[Žmogaus kova prieš valdžią - tai atminties kova prieš užmaršumą](#) :: Your Favorite Site

ACTA

ACTA – tai tarptautinė prekybos sutartis, ginanti intelektinę nuosavybę, tačiau pažeidžianti žmogaus teises

Apie ACTA (anti counterfeit trade agreement), lietuviškai verčiama kaip „Prekybos susitarimas dėl kovos su klastojimu“ - tai prekybos sutartis, ankstyvosiose savo sudarymo stadijose buvusi itin slaptu dokumentu, apie kurį beveik niekas nežinojo tol, kol nebuvo viešai išplatintas interneto erdvėje dėl informacijos nutekėjimo. Sutartis sudaryta siekiant apginti intelektinę nuosavybę (autorių teises ir pan.) bei saugoti ekonomiką nuo klastočių keliamo pavojaus ekonomiam stabilumui. Tai skamba patraukliai ir naudingai. Tačiau ši prekybos sutartis iškelia intelektinės nuosavybės autorių teises virš keleto fundamentalių žmogaus teisių, nes leidžia: tikrinti Tavo asmeninių elektroninių laikmenų (mobilaus telefono, kompiuterio, mp3 grotuvo ir t.t.) turinį muitinės zonose, konfiskuoti Tavo asmeninius daiktus, jeigu kažkas įtaria, kad galbūt Tu sieki ekonominės naudos, vienaip ar kitaip naudodamas intelektinį turtą. Bausti Tave už tokio turto turėjimą, remiantis vien tuo, kad, anot ieškovo, Tu turėjai pagrindo žinoti (nebūtinai žinojai), jog tas turtas yra nelegalus. Įvairioms institucijoms gauti visą informaciją apie Tave iš Tavo interneto teikėjo, jeigu yra įtariama, kad galbūt Tu neleistinai naudojiesi intelektiniu turtu, naudoti visas technines ir teisines priemones. (Tavo interneto srauto sekimą, Tavo daiktų konfiskavimą ir pan.), kurios užkirstų kelią intelektinio turto savinimuisi. Įvairioms institucijoms veikti savo iniciatyva, be intelektinės nuosavybės savininkų pageidavimo, norint surasti ir nubausti prasikaltusius.

Perkaiškink ACTA pats, gali parsisiųsti šią sutartį lietuvių kalba: www.lrs.lt/archyvas/Arba skaičyk detalią analizę žemiau: www.lrs.lt/archyvas/Arba „Prekybos sutartis dėl kovos su klastojimu“ (čia ir toliau – ACTA) Tai prekybos sutartis, ankstyvosiose savo sudarymo stadijose buvusi itin slaptu dokumentu, apie kurį beveik niekas nežinojo. Dėl sutarties detalių oficialiai imta tartis 2008 metais, tais pačiais metais, dėl informacijos nutekėjimo, apie ją buvo paskelbta internete. Tačiau oficiali besitariančių šalių išviešinta ACTA versija buvo paskelbta tik 2010-ųjų balandį. 2011-ųjų spalį daugelis šalių (JAV, Naujoji Zelandija, Pietų Korėja ir kt.) pasirašė šią sutartį Tokijuje. Europos Sąjungos atstovės dalyvavo ceremonijoje, bet pasirašyti nutarė vėliau. Tai jos padarė 2012-ųjų sausio 26 dieną. Sutartis sudaryta siekiant apginti intelektinę nuosavybę (autorių teises ir pan.) bei saugoti ekonomiką nuo klastočių keliamo pavojaus ekonomiam stabilumui. Tai skamba įprastai bei patraukliai. Tačiau ši prekybos sutartis nebuvo pakankamai detaliai nagrinėjama, ir derėtų pabrėžti, jog: Šis dokumentas buvo sudarytas asmenų, kurie nėra demokratiškai išrinkti atstovauti žmonių interesams, t.y. jie nėra nei mūsų valstybės, nei Europos Sąjungos įstatymų leidėjai. „Kiekviena Šalis nustato sankcijas už 23 straipsnio (Nusikalstamos veikos) 1, 2 ir 4 dalyse nurodytus nusikaltimus, kurios apima įkalinimą ir pakankamai dideles pinigines baudas (suprantama, kad Šalis nėra įpareigota numatyti galimybę lygiagrečiai taikyti įkalinimą ir pinigines baudas), kad būtų atgrasoma nuo galimų pažeidimų ateityje, ir kurios atitinka už panašaus sunkumo nusikaltimus skiriamų sankcijų lygį.“ (ACTA, 24 straipsnis) Tokio sunkumo kriminalines sankcijas, kokios bus taikomos patvirtinus ACTA (minimos 24 straipsnyje), derinti išvengiant viešo demokratinio proceso yra itin neįprasta. Vienintelė paguoda dėl 24 straipsnio yra ta, jog Šalis nėra įpareigota lygiagrečiai taikyti įkalinimą ir pinigines baudas. Tačiau tuo pačiu verta pridurti, jog Šalis ir nėra įpareigota to nedaryti. Europos parlamento nariai beveik vienbalsiai pasisakė prieš šį dokumentą pareiškdami, jog „Ekonominės bei inovacinės rizikos privalo būti apsvaistytos bei įvertintos prieš įvedant kriminalines sankcijas, jei civilinės priemonės tam jau seniau įtvirtintos.“* Taip pat pridūrė, jog visi su derybomis susiję dokumentai privalo būti paviešinti. Tačiau piliečiai neturėjo galimybių pamatyti dokumentų, kuriuose aprašomos derybos dėl šios sutarties. Viskas buvo daroma slapta, neviešai. * 2011.11.20 - Official Journal of the European Union “The lack of a transparent process for the Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA) and potentially objectionable content” [P7_TA(2010)0317] Europos Parlamento deklaracija dėl skaidraus proceso trūkumo bei turinio, kuris potencialiai kelia prieštaravimus ACTA sutartyje. Nuoroda: <http://www.tinyurl.com/6v8jfy> Taip yra dėl to, jog ACTA apėjo įsteigtas daugiašales organizacijas, kaip WIPO (World Intellectual Property Organization) ir WTO (World Trade Organization), kurios veikia besiremiamos demokratiniiais principais bei atvirumu ir turi aiškias procedūrinės garantijas. Tikriausiai jums užkliuvo Europos parlamento pareiškimas? Taip, ACTA iš esmės nekeičia jau egzistuojančių valstybės įstatymų, liečiančių intelektinę nuosavybę. Tačiau tuomet peršasi klausimas, koks tikslas įvesti šią sutartį, jei įstatymai šiuo klausimu jau egzistuoja? Paprastas atsakymas būtų toks: norima, remiantis esamais valstybių įstatymais, praplėsti procesus bei galimybes, kuriomis naudojantis galima atitinkamai teisiškai persekioti prasižengusius asmenis. Labiausiai tai bus taikoma internetinėje erdvėje bei muitinėse. ACTA šalininkai nori neaiškiu procesu įsteigti komitetą, neįvardindami garantijų ar įsipareigojimų, jog šis organas veiks skaidriai ir bus suteikta galimybė jį viešai nagrinėti. (pagal ACTA, 36 straipsnį) 36 straipsnis ne tik neįvardina, kaip bus įsteigtas šis komitetas ir kas jam vadovaus ar bus jo dalimi, bet ir leidžia minėtam komitetui būti visiškai atsakingam už sutarties vykdymą bei interpretaciją. Jis taip pat turės teisę be jokios viešos atskaitomybės pasiūlyti pataisas sutarčiai, kai ji jau bus įsigaliojusi. (Kitaip tariant, komitetas iš esmės gali bet kada pakeisti sutarties punktus, tačiau ACTA priėmusi šalis negalės nesulaužydama sutarties keisti ar plėtoti savųjų intelektinės nuosavybės, autorių teisių bei klastotės įstatymų. Tai yra demokratiškos įstatymų plėtros ribojimas.) „Šiame Susitarime nėranuostatų, kuriomis iš Šalies būtų reikalaujama atskleisti: konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas trukdytų vykdyti teisės aktus ar kitaip prieštarautų viešajam interesui, arba konfidencialią informaciją“ (ACTA, 4 straipsnis) 4 straipsnis juridiškai suteikia ACTA priėmusioms šalims teisę neatskleisti taip vadinamos „neteisėtos“ arba „išlaptintos informacijos“, jei šios informacijos atskleidimas neva turėtų potencialą trukdyti viešajam interesui ar trukdytų vykdyti teisės aktus. Taip išsisukama nuo galimo ACTA vykdymu teisinių veiksmų viešo nagrinėjimo. „Šalis nustato, kad jos kompetentingos institucijos būtų įgaliotos nurodyti areštuoti prekes su įtariama suklastotu prekių ženklu arba įtariamai autorių teises pažeidžiančias piratines prekes, visas susijusias medžiagas ir priemones, naudotas atliekant įtariamą veiką, dokumentinius įrodymus, susijusius su įtariama veika, ir visą turtą, gautą tiesiogiai ar netiesiogiai vykdant veiklą, kuria įtariamai pažeidžiamos teisės.“ (ACTA, 25 straipsnis, 1 punktą) Nėra apibrėžta, kas yra „netiesiogiai vykdoma veikla, kuria įtariamai pažeidžiamos teisės“, šioje vietoje interpretacijoms palikta tiek daug vietos, jog pagrįstu gali tapti daugelio bijomas nuosavybės areštas už tokias trivalias buitines smulkmenas, kaip laimėtas smulkus piniginius prizas linksmiausio namų video konkurse, kuomet video klipo fone skamba autorių teisėmis saugoma daina. Vien jau į šiuos dalykus nėra atsižvelgiama pakankamai kritiškai. Nekalbant apie bandymą slapta sudaryti visų mūsų gyvenimus paliesiančią sutartį, jos neaiškumus ir interpretacijai paliktas vietas jautriose temose, didžiausią dėmesį derėtų atkreipti į konkrečias implikacijas, kurias ACTA turės skaitmeninei erdvei, žodžio laisvei bei asmens privatumui. Pavojus internetui, žodžio laisvei, privatumui bei kultūros prieinamumui: Intelektinės nuosavybės savininkų interesai bus iškeliami virš žodžio laisvės, privatumo ir kitų pagrindinių žmogaus teisių: Visų pirma, ACTA duotų galimybę privačioms kompanijoms reguliuoti žodžio laisvę, nes sutartis nustato įpareigojimus trečiosioms šalims, pvz., interneto teikėjams, reguliuoti skaitmeninį turinį. Vėlgį, ACTA pasilieka teisę koreguoti savo sutarties punktus ir „imtis efektyvių veiksmų kovojant su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais skaitmeninėje erdvėje, įskaitant skubias taisomąsias priemones pažeidimams išvengti ir taisomąsias priemones, kurios atgrasytų nuo tolesnių pažeidimų.“ (ACTA, 27

straipsnis, 1 ir 2 punktai) Pagal susitarimą, interneto paslaugų teikėjai bus priversti, esant reikiamybei, atskleisti jūsų asmeninę identitetą bei informaciją apie jūsų veiklą skaitmeninėje erdvėje, kuri iki šiol buvo saugoma privatumo įstatymais, nekalbant apie LR Konstituciją! Tai vienas iš absurdiškiausių visos sutarties punktų. „Šalis gali įgalioti kompetentingas institucijas nurodyti interneto paslaugų teikėjui skubiai pateikti informaciją teisės turėtojui, pagal kurią būtų galima nustatyti tariamai pažeidimą padariusį abonentą, jeigu teisės turėtojas pateikė teisiškai galiojantį skundą dėl prekių ženklų, autorių teisių arba gretutinių teisių pažeidimo“ (ACTA, 27 straipsnis, 4 punktas) Dėl minėto 27 straipsnio 4 punkto, padidėjus trečiųjų šalių atsakomybei, internetinių paslaugų teikėjai būtų netinkamai verčiami sekti savo tinklą ir įvesti nepageidaujamas bei įkyrias priemones skirtas identifikuoti tariamus pažeidimus. Viena tokių priemonių būtų plataus masto komunikacinis stebėjimas per vadinamąją „giluminę paketų inspekciją“ („deep packet inspection“), taip būtų įteisinti didžiuliai vartotojų privatumo pažeidimai. Taigi, konkrečiai 27 straipsnio 4 punktu ACTA tiesiogiai pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstitucijos 22 straipsnį: „Žmogaus privatus gyvenimas neliečiamas. Asmens susirašinėjimas, pokalbiai telefonu, telegrafo pranešimai ir kitoks susižinojimas neliečiami. Informacija apie privatų asmens gyvenimą gali būti renkama tik motyvuotu teismo sprendimu ir tik pagal įstatymą [Ne pagal prekybos sutartį ir pateiktą skundą – aut. pastaba]. Įstatymas ir teismas saugo, kad niekas nepatirtų savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, kėsinosi į jo garbę ir orumą.“ „Siekiant apsaugoti elektroninę informaciją apie teisių valdymą (Šiame straipsnyje elektroninė informacija apie teisių valdymą yra: a) informacija, pagal kurią atpažįstamas kūriny, jo atlikimas arba fonograma, kūrinio autorius, atlikėjas arba fonogramų kopijas, žinodamas, kad elektroninė informacija apie teisių valdymą be leidimo buvo panaikinta ar pakeista.“ (ACTA, 27 straipsnis, 7 punktas) ACTA taip pat trukdys naudotis visuomenės kultūrinio palikimu, nes sutartis sustiprina bausmes bei riziką nusikalsti parsisiuntus ar platinant darbus, vaizdus, muziką ir kt., kurių savininkus ar autorių teises savininkus sunku arba neįmanoma nustatyti bei surasti (taip vadinami „kūriniai našlaičiai“). Tuo pačiu jei visiškai atsitiktinai į, tarkime, jūsų įkeltą video klipą fone įšvilė intelektinės nuosavybės įstatymais ginamas prekės ženklas ar fone girdima daina, ACTA suteikia teisę video klipą pašalinti, o jus nubausiti. Taip pat, kaip minima 27 straipsnio 7 punkte, internetinėje erdvėje norima įvesti informacinę sistemą, kuri, beje, būtų ginama teisiškai, ir prie visų įmanomų kūrinių bei darbų „prisegti“ tam tikrą informaciją. Joje bus aprašoma darbo autorių teisių identifikacija, t.y. autoriai, prodiuseriai ir t.t. bei naudojimo sąlygos. Nenusikalstant platininti bei turėti turinį be šios informacinės priesagos bus negalima. Net jei platinat ar parsisiunčiate turinį, kuriame ši elektroninė informacija jau buvo pakeista ar panaikinta anksčiau, ir teismo metu bus nuspręsta, jog neva turėjote „pagrindą žinoti“, jog taip buvo, jūs laikomas nusikaltėliu ir bus taikomos sankcijos. Negana, kad ACTA sutartimi kėsinama į interneto paslaugų teikėjų (ITP) nešališkumą; kad ITP gali būti priversti įdiegti stebėjimo sistemas bei kada nors atskleisti jūsų asmeninę informaciją; dar siekiama ir kiekvienam egzistuojančiam meno kūriniui, dainai ar parsisiunčiamai programinei įrangai prisegti informacijos priedą! Šiais metodais interneto laisvė, kuri iki šiol tenkina daugumą piliečių Lietuvoje, bus stipriai sukompromituota bei iškreipta. 27 straipsnio 8 punkte minimos išimties bei lengvatos neturi būti privalomai pritaikomos, o išimties visiškai neįvardijamos nei nuostatomis, nei pavyzdžiu. Susitarimo galutinė formulė, kurios išimties nebūna paaiškinta iki ACTA sutarties patvirtinimo, yra neapibrėžta ir gali būti interpretuojama tokiais būdais, kuriais didelį piliečių skaičių paversione nusikaltėliais už smulkus bei nežymius pažeidimus. ACTA sutarties neapibrėžtumas (apie tai bus rašoma toliau) palieka atviras duris šalims įvesti vadinamąją „trijų prasižengimų taisyklę“ ar kitus nepamatuotus teisinius veiksmus, kurių pasekmė galėtų būti interneto paslaugų nutraukimas, jei autorių teisėmis apsaugoto turinio siuntimasis tęsiasi. Terminų aiškumo trūkumas ir formuluočių neišbaigtumas: ACTA sutarties formuluočių yra neaiški, o tai sukuria teisinių abejonių dėl įvairių joje minimų raktinių terminų: „galima imtis efektyvių veiksmų kovojant su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais skaitmeninėje erdvėje, įskaitant skubias taisomas priemones pažeidimams išvengti ir taisomas priemones“, kurios atgrasytų nuo tolesnių pažeidimų.“ (ACTA, 27 straipsnis, 1 punktas) Nėra terminų „skaitmeninė erdvė“ bei „skubios taisomosios priemonės“ apibrėžimų. „Kiekviena Šalis taiko teisių gynimo kovojant su autorių teisių arba gretutinių teisių pažeidimais skaitmeniniuose tinkluose...“ (ACTA, 27 straipsnis, 2 punktas) Nėra jokio termino „skaitmeninis tinklas“ apibrėžimo. „Kiekviena Šalis nustato, kad bent tyčinio prekių ženklų klastojimo arba autorių teisių ar gretutinių teisių piratavimo komerciniais tikslais atvejais turi būti taikomas baudžiamasis procesas ir sankcijos. Šiame skirsnyje komerciniais tikslais vykdomi veiksmai apima bent veiksmus, vykdomus kaip komercinė veikla siekiant tiesioginės ar netiesioginės ekonominės ar komercinės naudos.“ (ACTA, 23 straipsnis, 1 punktas) Terminas „komerciniai tikslais“ (angl. „commercial scale“) nėra aiškiai apibrėžtas. Nėra tikslaus įvardijimo, kas yra „tiesioginė ar netiesioginė ekonominė ar komercinė nauda.“ Vėlgi, paliekama vietos šių sąvokų interpretacijai ir, atitinkamai, interpretatyvių nuostatų vykdymams. Sąvokos „komercinis tikslas“ neapibrėžtumas yra vienas labiausiai kritiškai vertinimų sutarties objektų dėl esamos jautrios ekonominės situacijos pasaulyje. „Šios procedūros neturi būti dirbtinai sudėtingos ar brangios, taip pat neturi būti nepagrįstai ribojamas ar nepateisinamai vilkinamas laikas.“ (ACTA, 6 straipsnis, 2 punktas) Kitaip tariant, procedūros turės būti paprastos, pigios, o esant vadinamam „pagrįstam pateisinimui“, galima procedūros laiką pratęsti arba prailginti. Nėra jokių paaiškinimų kas yra „pagrįstas pateisinimas“, ir visiškai nekalbama apie išimtis. Žodžiai palikti interpretacijai, o procedūros trukmė turi didelę įtaką teisingumui įvykdymui ir tuo pačiu plačias piktnaudžiavimo galimybes. Besistengiant kuo labiau sumažinti neapibrėžtas išlaidas, galima neigiamai įtakoti procedūrų sklandą. ACTA nepasiekia esamų tarptautinių teisiųjų dokumantų standartų, nes pateikia aukštesnius, nei šiuo metu egzistuojantys (pvz. TRIPS sutartis) vykdymo reikalavimus intelektinės nuosavybės klausimais ir neapibrėžtas bei teismine tvarka neginamas garantijas. ACTA suformuoja (o kai kuriais atvejais visiškai nesuformuoja) savo raktinius terminus neapibrėžtai ir neaiškiai, lyginant su pvz. sutartimi TRIPS. Taip yra paliekama vietos interpretacijai ir efektyviai kliudoma tinkamų sprendimų intelektinės nuosavybės klausimais vykdymui. (pagal ACTA 23 straipsnį) ACTA neatitinka Europos Tarybos įvardytų interneto universalumo, atvirumo ir integralumo apsaugos bei propagavimo standartų. Taryba pareiškė, jog „Atsižvelgiant į standartus, pripažintus tarptautiniuose žmogaus teisių apsaugos įstatymuose, ir į tarptautinių įstatymų principus, valstybė privalo užtikrinti, kad jos veiksmai neturėtų neigiamos tarptautinio poveikio interneto prieigos bei naudojimo klausimais. Ministrų Komiteto rekomendacija „CM/Rec(2011)8“ šalims narėms dėl interneto universalumo, atvirumo ir integralumo apsaugos bei propagavimo. (Ministrų Komiteto pareiškta bei 2011 metų rugsėjo 21 dieną 1121-ame Ministrų Atstovų susitikime priimta rezoliucija.) Nuoroda: <http://www.tinyurl.com/7zkscup> „Šiuo Susitarimu nedaromas poveikis Šalies teisės nuostatoms, kuriomis reglamentuojamos intelektinės nuosavybės teisės, jų įgijimas, taikymo sritis ir išlaikymas. Šiame Susitarime nėra nuostatų, kuriomis būtų nustatytas Šalies įpareigojimas taikyti priemones, jei intelektinės nuosavybės teisė pagal jos įstatymus ir kitus teisės aktus nesaugoma.“ (ACTA, 3 straipsnis, 1 ir 2 punktai) Trečiuoju straipsniu duodama suprasti, jog ACTA neva liečia tik intelektinės nuosavybės įstatymų vykdymą, o ne jų keitimą. Tačiau nėra konkrečiai nurodoma, kokias intelektinės nuosavybės sferas ACTA gins. Pats ACTA, kaip akronimas, įvardina klastotes, tačiau iš tiesų savo turiniu sutartis paliečia ir teisių pažeidimus. O kai kalbama apie teisių pažeidimus, derėtų įvardinti, ar kalbama apie autorystės teisės pažeidimus, prekių ženklų nuosavybės pažeidimus ar patento autorystės teisės pažeidimus, tuo pačiu, - kokia įstatymų vykdymo metodika bus pritaikoma kiekvienai atskirai sferai. Tokiu būdu, plečiant konkrečių minėtų svarstomų sferų problemos ribas, palaipsniui aprėpiami skirtingi kiekvienos jų ir joms būdingų problemų sudėtingumo klodai. Mėginimas sukonstruoti universalią sistemą kiekvienai iš intelektinės nuosavybės sferų yra absurdiškas. Inovacijų vystymo varžymas ir neigiamas poveikis prekybai bei ekonomikai Nors ES ACTA taptų juridiškai įpareigojančia sutartimi, Jungtinės Amerikos Valstijos jau aiškiai pareiškė, jog jiems ACTA bus neįpareigojantis „susitarimas“. Tai galėtų sukelti teisinių abejonių dėl ACTA sutarties ir suteikti JAV didesnę politinį lankstumą, dėl ko JAV turės konkurencinį pranašumą prieš ES. ACTA sutartyje aprašomi punktai, kurie turės poveikį privatumui ir žodžio laisvei. Grėsmė šių teisių pažeidimui bus proporcingai didesnė šalyse, kuriose trūksta fundamentalių žmogaus teisių įstatymų. Intelektinės nuosavybės bei autorių teisių apsaugos industrijos argumentuoja, jog derėtų įvesti ACTA tam, kad vadinamasis „piratavimas“ nekeltų pavojaus jų industrijai, padedančiai išlaikyti ekonominį stabilumą. Tai baimės taktika: siekiant, kad argumentas atrodytų įtikinamas, bandoma pasinaudoti esama jautria ekonomine situacija pasaulyje. Tiesa ta, jog egzistuoja daugybė kompanijų, kurios naudoja internetą kaip tarpininką informacijai skleisti. Šios kompanijos yra apsaugotos įstatymais, kurie pritaikomi joms kaip išimties būtent tam, kad jos galėtų skleisti informaciją legaliai ir be rizikos būti teisiskai persekiojamomis. (ACTA, 3 straipsnis, 1, 2 punktai) ACTA keltų pavojų tokioms kompanijoms kaip Wikipedia, Google, FairUse, SafeHarbors ir pan. Šios kompanijos taip pat esti milžiniškos pasaulio ekonomikos plėtotojos, galbūt net didesnės už intelektinės nuosavybės gynėjas. Taip pat derėtų paminėti, jog šalys, kurios laikomos labiausiai įsivėlusiomis į intelektinės nuosavybės „piratavimą“, nėra įtraukiamos į šią sutartį! Kils tarptautinis nesusipratimas, kai į ACTA neįtraukta šalis (pvz. Kinija) plėtos nuorodas į autorių teisių saugomą turinį šaliai. ACTA gali

išsvystyti nesąžiningus barjerus tarptautinei prekybai, kaip jau minėta Kinijos pavyzdžiu. Neformalūs ir įstatymiškai neparemti susitarimai su interneto paslaugų teikėjais gali būti lengvai išnaudojami, kaip betarifinis (angl. non-tariff) barjeras prekybai. Be to, griežtos baudmės neigiamai paskatins verslo kūrimąsi, nes pradedantys verslininkai neišgalės susimokėti už teismines bylas, kad šių bausmių išvengtų. ACTA kenks konkurencijai, nes kontrolės atsakomybė primetama interneto teikėjams. Mažesnės internetinių paslaugų teikėjų kompanijos nebus pajėgios įdiegti kontrolės sistemas ar išpildyti ACTA reikalavimus. Tai duos žymų pranašumą didesniems konkurentams. ACTA sutartis turės neigiamų pasekmių ir inovacijų vystymui. Naujovių kūrimas, kaip pavyzdžiui, programinės įrangos plėtojimas, dažnai vykdomas teisiškai „pilkose zonose“ (kai tema esti abejotina, diskutuotina, negriežta). ACTA neišvengiamai kliudys ir varžys naują skaitmeninių bei kitų industrijų iniciatyvą dėl gresiančių didelių finansinių sankcijų ir baudžiamųjų priemonių, kurios bus taikomos už netyčinius intelektualinės nuosavybės pažeidimus. (Pagal ACTA, 23, 24, 25, 26 straipsnius) Išvados ACTA sutartis kelia rimtų implikacijų riziką, nes ji visiškai nesugeba rasti deramo balanso tarp intelektualinės nuosavybės gynimo ir fundamentalių žmogaus bei visuomenės teisių – žodžio laisvės, privatumo bei prieigos prie informacijos ir kultūros – gynimo. Tai neva paprasčiausia prekybinė sutartis (dėl ko ji ir buvo derinama slapta įvairių valdančių organų be viešo demokratinio proceso įtraukimo). Tačiau ji turi potencialą ženkliai keisti ne tik civilinių, bet ir baudžiamųjų įstatymų vykdymą Šalyse, kuriose ji bus priimta bei patvirtinta vyriausybės. Net ES sutartį tvirtintų nenoromis, nes, pagal esamus ES įstatymus, nėra autorystės teisių įstatymų, kurie būtų kriminalinio lygmens. Sutarties punktai gali būti pakeisti vėliau po jos pasirašymo ir iš naujo patvirtinti neaiškiomis sąlygomis įsteigto vadovaujamo organo (ACTA komiteto), kuris bus atsiskyręs nuo jau egzistuojančių tokių komitetų (WTO/WIPO, JT, ES). Dėl sutarties Šalys negalės plėtoti savo jau egzistuojančių įstatymų intelektualinės nuosavybės klausimais ir turės leisti ACTA komitetui daryti sprendimus, kurie nebus demokratiškai priimti šalių piliečių. Tuo tarpu komitetas neturi jokių išpareigojimų atskleisti informaciją jos viešam nagrinėjimui, atvirkščiai, komitetas turi teisę išslaptinti savo veiklą. Europos Parlamentas jau išskyrė problematiškus ir ginčytinus klausimus ACTA sutarties analizėje, įskaitant jos rimtus teisinius trūkumus, pareikšdami, jog „Sudėtinga įvardinti reikšmingą naudą, kurią ACTA suteiks ES piliečiui, be jau egzistuojančių tarptautinių įstatymo struktūrų.“ Analizė perspėja, jog „besąlygiškas sutikimas būtų netinkamas atsakas iš Europos Parlamento, dėl esamų ginčytinų klausimų ACTA sutartyje.“** Europos Parlamento ACTA sutarties analizė, Paryžius, 2011 m. Liepos 20 d. Nuoroda: <http://tinyurl.com/3m8fxbu> Sutarties turinys užkrauna daug reikalavimų, bet tuo pačiu atkakliai tvirtinama, jog sutartis nesukuria barjerų teisėtai prekybai bei veiklai, nes turi apsaugas nuo piktnaudžiavimo ir išsaugo fundamentalius principus, tokius kaip žodžio laisvė, tinkami teismo procesai ir privatumas. Tai nėra vien absurdiški teiginiai, tačiau visgi, pagal duotą sutarties kontekstą, esti labai sudėtinga atskirti teisėtus veiksmus nuo intelektualinės teisės pažeidžiančios veiklos. „Šalis gali patvirtinti arba išlaikyti procedūras, taikomas įtartinioms tranzitu gabenamoms prekėms arba kitose situacijose, kai prekėms taikomas muitinis tikrinimas, kurį atliekant: a) jos muitinė gali veikti savo iniciatyva, kad sustabdytų įtartinių prekių išleidimą arba sulaukytų įtartinas prekes, ir b) jei reikia, teisių turėtojas gali prašyti jos kompetentingų institucijų sustabdyti įtartinių prekių išleidimą arba sulaukyti įtartinas prekes.“ (ACTA, 16 straipsnis, 2 punktas) Nors ir neprivaloma pritaikyti pasienių kontrolės prekėms, kurios vežamos per vieną šalį į kitą, kontrolė gali turėti žymų nuostolingą efektą tarptautinei prekybai ir teisingumui. Jau yra užfiksuotą atvejų, kai medikamentai, vežami ne iš ES šalies, tačiau per ES, (pvz. medikamentų tiekimas iš Indijos ar Pietų Amerikos skurstančioms Afrikos šalims), yra konfiskuojami dėl patento autorių teisių pažeidimo ir reikalinga pagalba nepasiekia kenčiančių Afrikos gyventojų. Buvo visiškai neatsižvelgiama į tai, jog medikamentai buvo legalūs visose šiose šalyse ir ES nepatyrė dėl jų plėtros jokių realių nuostolių. ACTA sutarties įtvirtinama pasienio kontrolė tik dar labiau gilintų šią problemą. Daugelis ACTA sutartį palaikančių asmenų daro prielaidą, jog sutartis yra priemonė pažaboti taip vadinamą „piratavimą“. ACTA taikosi į gerokai platesnį intelektualinės nuosavybės įstatymų vykdymų spektrą. Be to, derėtų paminėti, jog piratavimas ir klastotė nėra tie patys dalykai. Klastotė paprastai reikalauja, jog žmogus gautų kopijuotas prekes manydamas, jog tai – originalioji prekė. Jérémie Zimmermann iš prancūzų lobistų grupės „La Quadrature du Net“ aiškina: „Šis sąvokų prilyginimas mums pažįstamas, vadiname jį „autorystės teisių Talibanu“. Jei su kinų gamintojais, kurie gamina klastotus DVD filmus ar medikamentus, elgsimės taip pat, kaip su individualiais, kurie ne dėl ekonominės naudos dalinasi savo namuose – turėsime didelių nemalonumų“. Mes skatiname žmones ir Lietuvos vyriausybę pilnai suprasti ir apsvarstyti ACTA keliamas implikacijas. Taip pat verta atkreipti dėmesį į tai, jog neturime patenkinamo ACTA sutarties patvirtinimo iš Europos Komisijos ir iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo. Atsižvelgdami į masinius protestus pasaulio mastu, mes primygtinai prašome Lietuvos vyriausybės nepatvirtinti šios Japonijoje, Lietuvos piliečiams už nugaros, pasirašytos prekybinės sutarties, kuri reikštų galą savarankiškai įstatymų plėtrai, informacijos prieigai, interneto bei žodžio laisvei, asmenų privatumui bei, visų svarbiausia, Demokratijai. Naudoti šaltiniai: Prekybos sutartis ACTA (anti-counterfeit trade agreement) Official Journal of the European Union [P7_TA(2010)0317] <http://www.tinyurl.com/6v8jsfy> Recommendation of the Committee of Ministers to member states on the protection and promotion of the universality, integrity and openness of the Internet [CM/Rec(2011)8] <http://www.tinyurl.com/7zkscup> Europos Parlamento ACTA sutarties analizė, Paryžius, 2011 m. Liepos 20 Šios temos video